

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 11Co/36/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4412221244
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2014:4412221244.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa: POHOTOVOSTĚ, s. r. o. Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s. r. o. Grösslingova 4, Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava, o zaplatenie majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa zo dňa 27. 11. 2013 proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 14. októbra 2013 č. k. 8C/726/2012-82, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal toho, aby súd zaviazal odporcu na zaplatenie sumy 3.661,67 eur titulom majetkovej škody a sumy 732,33 eur titulom nemajetkovej ujmy. O náhrade trov konania súd rozhodol tak, že odporcovi nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení svojho rozsudku súd prvého stupňa okrem iného uviedol, že pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom musia byť splnené zákonné predpoklady vzniku takejto zodpovednosti podľa ust. § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorými sú: existencia nesprávneho úradného postupu, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a nesprávnym úradným postupom, pričom všetky tri tieto predpoklady musia byť splnené súčasne. Nesprávny úradný postup možno vo všeobecnosti charakterizovať ako porušenie postupu stanoveného právnymi normami, z čoho vyplýva, že ide o také prípady vzniku škôd, ktoré boli vyvolané inou činnosťou týchto orgánov, než ich rozhodovacou činnosťou. Škodou vo všeobecnosti treba chápať ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, je vyjadriteľná v peniazoch a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Skutočnou škodou je ujma, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré treba vynaložiť pre uvedenie veci do predošlého stavu (pokiaľ nie je vylúčené). Nemajetková ujma je ujma, ktorá sa v majetkovej sfére poškodeného síce neprejavuje, ale prejavuje sa v rôznych skutočnostiach pre poškodeného negatívnych.

Pojem príčinnej súvislosti Občiansky zákonník nijako nevymedzuje, a preto ju treba chápať ako súhrn príčin, ktoré viedli k určitému výsledku, teda ku vzniku škody. O vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a škodou ide vtedy, ak škoda vznikla v dôsledku nesprávneho úradného postupu, t. j. ak je medzi nimi vzťah príčiny a následku.

Pokiaľ navrhovateľ tvrdil, že exekučný súd nerozhodol v zákonnej lehote o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, toto tvrdenie bolo podľa názoru súdu prvého stupňa irelevantné, pretože exekučný poriadok stanovuje len lehotu na udelenie poverenia, ale nie lehotu na rozhodnutie o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia. Za mylný považoval názor navrhovateľa, že lehota 15 dní sa vzťahuje i na rozhodnutie o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní bol toho názoru, že návrh navrhovateľa nebol podaný dôvodne a jeho úlohou nebolo zisťovať správnosť rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o udelení poverenia

pre súdneho exekútora, pretože navrhovateľ (v exekučnom konaní oprávnený) mal možnosť proti takémuto rozhodnutiu podať riadny opravný prostriedok a tak zabrániť nadobudnutiu právoplatnosti takéhoto rozhodnutia. Vychádzal z toho, že navrhovateľ sa domáhal náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy v dôsledku nesprávneho úradného postupu s poukazom na to, že k rozhodnutiu súdu o žiadosti súdneho exekútora na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nedošlo v zákonnej 15 dňovej lehote. Súd však v konaní o náhrade škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nie je kompetentný preskúmať, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo navrhovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Toto právo má len Ústavný súd SR na základe ústavnej sťažnosti, resp. predseda súdu na podklade sťažnosti na prieťahy v konaní, prípadne disciplinárny senát alebo Európsky súd pre ľudské práva. Navrhovateľ však nepreukázal, že by podal sťažnosť na prieťahy v konaní, resp. žiadosť o prešetrenie a vybavenie sťažnosti a nepreukázal ani existenciu právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ani právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorými by bolo konštatované porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že rozhodnúť o priznaní náhrady škody v konaní podľa vyššie citovaného zákona môže až v prípade, keď oprávnený orgán už rozhodol o existencii prieťahov v konaní. V dôsledku absencie tohto rozhodnutia iného oprávneného orgánu nebola splnená základná podmienka pre rozhodnutie o náhrade škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, a preto sa súd v predmetnej veci existenciou ďalších predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu (protiprávne konanie, vznik škody, príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody a následne aj samotnou výškou škody) ďalej nezaoberal. Súd prvého stupňa bol toho názoru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno preukázania ním tvrdého nesprávneho úradného postupu exekučného súdu, a preto návrh ako nedôvodný zamietol.

Po právnej stránke súd prvého stupňa svoje rozhodnutie odôvodnil citáciou ustanovení § 1, § 3 ods. 1 písm. d/, § 4 ods. 1 písm. a/, bod 1, § 6, § 9 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, 2, 3, § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a niektorých zákonov, § 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Nepriznanie náhrady trov konania odporcovi súd odôvodnil ust. § 142 ods. 1 OSP a uviedol, že úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne nevznikli a žiadne trovy konania si ani neuplatnil.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom uviedol, že ako účastníkovi konania mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu, nedostatočne zistil skutkový stav a zároveň súdu prvého stupňa vytkol neúplne zistený skutkový stav veci, pretože súd nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, a tiež bol toho názoru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. K dôvodom odvolania bližšie uviedol, že zásadne namieta skutočnosť, že súd rozhodol v merite veci na základe „inšpirácie“ novou právnou úpravou obsiahnutou v ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. V právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je podľa názoru odporcu možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenie zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Ak súd založil svoje rozhodnutie na takejto neprípustnej interpretácii, dopustil sa nesústreďeného postupu, ktorý má dôsledok v nesprávosti súdneho rozhodnutia a takéto rozhodnutie musí byť zrušené. Súd bol jednoznačne pri svojom rozhodovaní viazaný ust. § 9 ods. 1 vyššie citovaného zákona v znení účinnom pred prijatím zák. č. 412/2012 Z. z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. Súd svojím rozhodnutím aplikoval princíp priamej retroaktivity, čo je neprípustné.

Navrhovateľ zároveň namietal, že súd prvého stupňa vôbec nevysvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Mal za to, že právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto legitímnu sféru, na

čo zo zákona nemal oprávnenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý bol z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Exekučný súd rozhodoval o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, s čím nemal nič spoločné rozhodcovský súd. Právna istota ohľadom riadneho výkonu exekúcie nemohla byť odstránená rozhodnutím rozhodcovského súdu, ale len súdu exekučného.

V ďalšej časti svojho odvolania navrhovateľ vytýkal, že súdu neprislúcha polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami. Súd mal podľa neho aplikovať platné právo a akékoľvek úvahy de lege ferenda boli neprípustným súdnym aktivizmom, na ktorom nebolo možné založiť meritórne rozhodnutie. Navyše, súd svojimi úvahami úplne negoval doposiaľ vytvorenú a stabilizovanú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá bola základom štandardu ochrany základných práv v Európe, teda aj práva na spravodlivý súdny proces a osobitne práva na prerokovanie vecí v primeranom čase. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prieťahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú „mimosúdne“ faktory. Tento súd tiež uviedol, že „dohovor zaväzuje zmluvné štáty, aby organizovali svoj právny poriadok takým spôsobom, aby vyhovel požiadavkám článku 6 ods. 1, zahrňujúc aj právo na rozhodnutie vecí v primeranej lehote“.

S poukazom na uvedenú argumentáciu a vytknuté procesné chyby navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Odporca k odvolaniu navrhovateľa nepodal vyjadrenie.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 1 OSP), viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania navrhovateľa, ako i súdom prvého stupňa zisteným skutkovým stavom (ust. § 212 ods. 1, § 213 ods. 1 OSP bez výnimiek uvedených v ust. § 213 ods. 2 až 7 OSP) a po zistení, že odvolanie navrhovateľa bolo podané v zákonom stanovenej lehote a spĺňa zákonom stanovené náležitosti (ust. § 201 ods. 1, § 204 ods. 1, § 205 a nasl. OSP), vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (ust. § 214 ods. 2 OSP). Po preskúmaní odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako i konania, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a po prejednaní veci dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie navrhovateľa zo dňa 27. 11. 2013 proti rozsudku zo dňa 14. 10. 2013 je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolací súd takto rozhodol pomerom hlasov 3 : 0, a to s poukazom na ust. § 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 221 ods. 1, písm. f/, h/ OSP, súd rozhodnutie zruší, len ak
f) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
h) súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 212 ods. 2 OSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ktoré ale nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Podľa ust. § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Rovnako sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze pod sp. zn. III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa, spočívajúce v namietaní odňatia možnosti konať pred súdom, ako aj v nesprávnom právnom posúdení veci (aplikácii ust. § 9 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov účinných od 01. 01. 2013) je dôvodné. Súd prvého stupňa na danú vec, napriek tomu, že navrhovateľ nesprávny úradný postup odvodzuje od exekučného konania začatého dňa 04. 08. 2009, kedy bol u súdneho exekútora spísaný návrh na vykonanie exekúcie (teda v čase účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z. v znení pred novelou zák. č. 412/2012 Z. z.) aplikoval znenie zák. č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013, teda po novele zák. č. 412/2012 Z. z., vrátane ustanovenia § 9 ods. 2, ktoré v odvolaní namietal

navrhovateľ. Súd prvého stupňa tak aplikoval ust. § 9 ods. 1, 2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov platnom od 01. 01. 2013, a teda vec nesprávne právne posúdil. Z tohto nesprávneho právneho posúdenia vyplýva i nesprávny právny záver súdu prvého stupňa spočívajúci v tom, že všeobecný súd môže rozhodnúť o priznaní náhrady škody v konaní podľa vyššie citovaného zákona až v prípade, ak už oprávnený orgán rozhodol o existencii prieťahov v konaní a v dôsledku absencie predmetného rozhodnutia oprávneného orgánu o existencii prieťahov v konaní nebola splnená základná podmienka pre rozhodnutie o náhrade škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci.

Ďalšieho pochybenia sa súd prvého stupňa dopustil v tom, že v odôvodnení svojho rozhodnutia citoval ust. § 6 vyššie citovaného zákona, ale bez toho, aby uviedol, ktorý odsek tohto ustanovenia cituje a taktiež citoval ust. § 16 ods. 1, 4 vyššie citovaného zákona, pričom tento zákon v znení, ktoré mal súd prvého stupňa použiť (t. j. znenie pred 01. 01. 2013) odsek 4 ani neobsahuje.

S poukazom na uvedené, odvolací súd dospel k tomu záveru, že súd prvého stupňa predmetnú vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho jeho rozhodnutie nie je riadne odôvodnené a je zmätočné. Takýmto postupom súdu bola zároveň navrhovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V rámci ďalšieho konania súd prvého stupňa vec opätovne prejedná a rozhodne, pričom pri svojom rozhodovaní bude aplikovať relevantnú právnu úpravu platnú v čase, keď navrhovateľovi podľa jeho tvrdenia mala vzniknúť majetková škoda a nemajetková ujma, a to tak pokiaľ ide o zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ako i zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (resp. právnu úpravu v znení ďalších noviel, čo však musí mať oporu v zákone).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.